

Міністерство аграрної політики та продовольства України
Уманський національний університет садівництва

Матеріали IV науково-практичної конференції, присвяченої
170-річчю заснування Уманського національного
університету садівництва

МЕНЕДЖМЕНТ ХХІ СТОЛІТТЯ: ПРОБЛЕМИ І ПЕРСПЕКТИВИ

Колективна монографія

Умань – 2014

УДК 65.012.32
ББК 65.291.21
М50

Редакційна колегія:

О.О. Школьний – доктор економічних наук, професор, завідувач кафедри менеджменту зовнішньоекономічної діяльності (відповідальний редактор);
Л.В. Транченко – доктор економічних наук, завідувач кафедри туризму та готельно-ресторанної справи; **А.М. Шатохін** – доктор соціологічних наук, професор, завідувач кафедри соціально-гуманітарних і правових дисциплін;
А.Ф. Бурик – кандидат економічних наук, професор, завідувач кафедри менеджменту організацій; **Н.О. Вернюк** – кандидат економічних наук доцент, декан факультету менеджменту; **І.А. Бутило** – кандидат економічних наук, доцент, заступник декана факультету менеджменту з наукової роботи;
О.А. Росенко – кандидат економічних наук, доцент кафедри менеджменту організацій; **М.В. Костюк** – кандидат історичних наук, доцент кафедри соціально-гуманітарних і правових дисциплін **Ю.Л. Зборовська** – кандидат економічних наук, ст. викладач кафедри менеджменту зовнішньоекономічної діяльності.

За достовірність інформації відповідальність несуть автори публікацій.

Менеджмент ХХІ століття: проблеми і перспективи : колективна
М50 монографія : матеріали IV наук.-практ. конф., присвяч. 170-річчю
заснув. Уманського націон. університету садівництва. / УНУС. –
Умань : ВПЦ "Візаві" (Видавець "Сочінський"), 2014 – 248 с.

ISBN 978-966-304-097-4

Колективна монографія містить матеріали наукових досліджень, представлених на IV Всеукраїнській науково-практичній конференції «Менеджмент ХХІ століття : проблеми і перспективи», присвяченій 170-річчю заснування Уманського національного університету садівництва. Висвітлено проблемні питання щодо сучасного розвитку менеджменту підприємств, міжнародного менеджменту та менеджменту зовнішньоекономічної діяльності, логістики на сучасному етапі управління підприємствами, перспектив розвитку туристичного менеджменту в Україні, соціально-економічного розвитку сільського господарства і сільських територій, а також формування особистості менеджера в аграрному вузі.

УДК 65.012.32
ББК 65.291.21

ISBN 978-966-304-097-4

© Уманський національний
університет садівництва, 2014

Шляхи удосконалення управління виробництвом молока в аграрних підприємствах

В.М. Кепко, к.е.н, доцент

Уманський національний університет садівництва

Стаття присвячена дослідженню теоретичних і методичних основ та прикладних питань управління виробництвом молока в аграрних підприємствах. На основі аналізу ефективності існуючої системи управління виробництвом продукцією тваринництва в досліджуваних підприємствах проведена розробка напрямів її удосконалення в сучасних умовах.

Статья посвящена исследованию теоретических и методических основ и прикладных вопросов управления производством молока в аграрных предприятиях. На основе анализа эффективности существующей системы управления производством молока в исследуемых предприятиях проведена разработка направлений ее совершенствования в современных условиях.

To research the theoretical and methodological foundations and applications management of livestock production in agricultural enterprises. Based on analysis of the effectiveness of the existing system of production animal products rynnytstva in the enterprises developed the directions of its improvement in modern conditions.

Молочне скотарство – традиційно важлива й невід’ємна галузь сільського господарства, ступінь розвитку якої є однією з ознак прогресу в розвитку сільськогосподарської сфери в цілому. Молочній галузі також відводиться важлива роль у забезпеченні населення молоком і молочною продукцією [3].

Молочне скотарство є основною галуззю тваринництва. Продукція молочного скотарства поступає і реалізується щоденно, забезпечуючи поповнення оборотних засобів господарств, а через приплід відбувається відновлення основних засобів виробництва.

Сучасне виробництво продукції тваринництва країни загалом перебуває в глибокій кризі. Значно скоротилося поголів’я тварин, що призвело до зниження рівня забезпечення населення продуктами харчування. Тому на сучасному етапі гостро постала проблема нарощування обсягів виробництва молока, підвищення його економічної ефективності та зміцнення позицій товаровиробників на продовольчому ринку [1].

Для створення нормального конкурентного середовища для всіх партнерів АПК, необхідно сформувати відповідний механізм сталого розвитку тваринництва, підвищення його конкурентоспроможності, що включає господарський механізм, метою якого є створення системи умов та відносин регулювання виробництва, розподілу, обміну і споживання (нагромадження) та економічний механізм, який характеризується сукупністю методів і засобів економічного впливу на зростання виробництва та підвищення його ефективності.

Значний внесок у вивчення питань розвитку та ефективності функціонування галузі тваринництва зробили Азізов С.П., Аранчій В.І.,

Бойко В.І., Мазуренко О.В., Макаренко П.М., Петришин Л.П., Пархоμεць М.К., Стельмащук А.М. та інші. Водночас чимало питань, що стосуються розробки стратегічних напрямів розвитку та підвищення ефективності галузі тваринництва, залишаються допоки що малодослідженими.

Метою дослідження є розробка шляхів удосконалення управління виробництва молока в аграрних підприємствах.

Корінною особливістю сучасного економічного механізму господарювання є його спрямованість на забезпечення раціонального ведення господарських справ в умовах дефіциту ресурсів, необхідності досягнення високих кінцевих результатів з мінімальними витратами, прискорення переходу до інтенсивного характеру розвитку виробництва на основі досягнень науково-технічного прогресу. Система управління господарством в сучасних умовах повинна відповідати вимогам, логіці і закономірностям соціально-економічного розвитку, бути ефективною і гнучкою. Одним з пріоритетних напрямів перебудови управління агропромисловим комплексом, особливо на рівні підприємств, вироблення основних теоретичних і методологічних позицій з використанням менеджменту в нашій практиці [2].

Особливості функціонування, як аграрного менеджменту, так і особливості управління виробництвом молока, повинні творчо застосовуватися керівниками та підприємцями в сучасних умовах господарювання, оскільки їх врахування та використання є необхідною передумовою ефективного ведення аграрного виробництва. Саме такий підхід дасть змогу уникнути помилок і надмірних витрат, пов'язаних з реконструкцією агропромислового комплексу

Головним фактором підвищення продуктивності тварин є їхня годівля. Залежність показників виробництва молока від загального розміру виробничих витрат, у тому числі кормів, свідчить, що їхнє зростання забезпечує підвищення ефективності виробництва молока (табл. 1).

1. Економічна ефективність виробництва молока залежно від розміру сукупних виробничих витрат на корову

Показник	ТОВ «Світанок- Агросвіт» Бершадсько го району Вінницької області	ТОВ «Устя» Бершадсько го району Вінницької області	ТОВ «Промінь» Калинівсьо го району Вінницької області	ПП «Радівське» Калинівсьог о району Вінницької області
Витрачено на корову:				
виробничих засобів, грн	11773	23780	12220	14808
кормів, ц.к.од	52,7	55	54,8	56,8
надій молока на корову в рік, кг	3781	9119	5784	6476

Продовження таблиці 1

Вироблено молока: на 100 га с.-г. угідь, ц	355	1026	460	1314
На 1 ц молока: витрати кормів, ц.к.од.	1,39	1,15	1,21	1,10
у т.ч. концентратів, ц.к.од.	0,33	0,34	0,33	0,35
собівартість 1 ц, грн.	311	261	258	229
одержано прибутку, грн	35,6	111,0	48,7	78,0
Рівень рентабельності, %	13,2	45,0	14,4	32,8

Аналіз економічної ефективності виробництва молока в досліджуваних підприємствах дає можливість зробити висновок, що основний шлях підвищення ефективності виробництва молока в нинішніх складних умовах має ґрунтуватися на підвищенні продуктивності корів, оптимізації виробничих витрат і зміцненні кормової бази. Досвід передових підприємств свідчить, що в сучасних умовах при веденні галузі за умови впровадження ресурсозберігаючої технології можна одержати високі надої та значні прибутки.

Наведені дані в таблиці 1 свідчать, що в тих господарствах, де спостерігається збільшення в розрахунку на корову в рік виробничих витрат (ТОВ «Устя» 23780 грн., ПП «Радівське» 14808 грн.), кількості згодованих коровам кормів з 55 грн. 56,8 до ц к. од. позитивно позначилося на кінцевих результатах ведення молочного скотарства (табл. 2).

Дані таблиці 2 свідчать що поголів'я корів найбільше сконцентровано в двох підприємствах -ТОВ «Устя»і ПП « Радівське». Слід відмітити, що і надій на одну середньорічну корову у 2013році досяг найвищого показника за досліджуваний період саме в цих підприємствах.

Виробництво молока в досліджуваних підприємствах підприємстві є прибутковим. Найбільшу сума прибутку одержало ТОВ « Устя» та ПП «Радівське»3038,3 тис. грн. з рівнем рентабельності 45,0 % та 1325 тис. грн. з рівнем рентабельності 25,8 % відповідно. Тобто, виробнича діяльність молочнотоварних ферм є досить стабільною.

Сучасний етап розвитку виробничих відносин у галузі тваринництва вимагає від держави розробки дійових механізмів і підходів, які б дали змогу підвищити ефективність виробництва, створити сприятливі інвестиційні умови, забезпечити конкурентоспроможність на споживчому ринку. Важливим при цьому є комплексне дослідження вказаних проблем. Більшість підприємств галузі знаходяться в кризовому стані. Це проявляється

насамперед у збитковості виробництва, недостатніх обсягах і низькій конкурентоспроможності.

2. Економічна ефективність виробництва молока, 2013 р.

Показник	ТОВ «Світанок- Агросвіт» Бершадського району Вінницької області	ТОВ «Устя» Бершадського району Вінницької області	ТОВ «Промінь» Калинівського району Вінницької області	ПП «Радівське» Калинівського району Вінницької області
Середньорічне поголів'я корів, гол.	255	300	300	400
Надій молока на 1 середньорічну корову, кг	3781	9119	5360	6700
Валовий надій молока, ц	9642	27357	16079	26677
Рівень товарності, %	93	105	67	92,0
Щільність поголів'я на 100 га с. – г. угідь, гол.	8,8	15,0	8,0	20,0
Одержано телят на 100 корів, гол.	91	95	105	95
Витрати кормів на 1 ц молока, ц. корм. од.	1,39	1,0	1,07	1,1
Витрати на 1 голову, грн.	11773	23800	11842	14800
Оплата праці 1 люд.-дня, грн.	86,59	96,57	89,36	94,63
Собівартість 1 ц молока, грн.	311	260	221	256
Ціна реалізації 1 ц, грн.	340	350	234	348
Прибуток, тис.грн.	343,6	3038,3	318,6	1325
Рівень рентабельності, %	13,2	45,0	14,4	25,8

При обґрунтуванні перспектив розвитку тваринництва важливо врахувати такі чинники як природно-економічні особливості території, рівень і напрями спеціалізації та концентрації виробництва, розвиток і перспективи

інтеграційних зв'язків у тваринницькому підкомплексі, заходи державної підтримки виробництва продукції, зовнішня, передусім експортна, політика на його ринку. Ефективність функціонування галузі молочного скотарства повинна постійно зростати, підвищуючи її конкурентоспроможність.

Основною причиною скорочення кількості поголів'я худоби на сільськогосподарських підприємствах та зменшення виробництва продукції є незацікавленість товаровиробників у розвитку тваринництва (через значну збитковість усіх його галузей). Головним напрямом підвищення ефективності виробництва продукції тваринництва повинна стати налагоджена на високому рівні маркетингова діяльність, завданням якої є підвищення зацікавленості працівників у ефективному використанні ресурсів і поліпшення стану реалізації продукції, зміцнення матеріально-технічної бази переробних підприємств, розвиток інфраструктури ринку, організація реклами.

Передумовою високого рівня ефективності галузі тваринництва є використання у виробничому процесі високопородних тварин. Основним напрямом селекції у сучасному тваринництві слід вважати підвищення продуктивності існуючих порід і створення тварин, здатних до інтенсивного використання в умовах промислової технології [4].

Підвищення продуктивності тварин можливе шляхом поліпшення раціону годівлі худоби, ліквідації білкового дефіциту в кормах на основі удосконалення структури кормовиробництва, збільшення з раціонів тих видів кормів, які максимальною мірою сприяють зростанню виходу продукції в розрахунку на голову худоби і поліпшення її якості.

Головним напрямом підвищення ефективності управління виробництвом продукції тваринництва в аграрних підприємствах є: інтенсифікація виробництва; розвиток комплексної механізації й автоматизації виробничих процесів; доступність позикових коштів для розвитку матеріально-технічної бази; використання інвестиційно-інноваційного потенціалу, що допоможе збільшити обсяги виробництва продукції, і, в свою чергу, скоротити собівартість виробництва 1 ц продукції та збільшити прибуток, ефективне використання якого в подальшому забезпечить високий рівень конкурентоспроможності підприємства у галузі, зміцнення його економічного становища.

Удосконалення управління виробництвом молока має здійснюватися шляхом концентрації й спеціалізації аграрних підприємств, запровадження новітніх, ресурсоощадних технологій, підвищення продуктивності тварин, удосконалення економічних відносин у напрямі використання еквівалентних цін на аграрну та кінцеву продукцію АПК, поліпшення її якості, раціонального використання ресурсів.

Список використаних джерел

1. Збарський В.К. Перспективи відродження молочного скотарства на Черкащині / В.К.Збарський // Економіка АПК. – 2012. – №10. – С. 13-18..
2. Кравцов Е., Кукла Л. Обґрунтування витрат і визначення нормативної собівартості виробництва молока / Е. Кравцов, Л. Кукла // Тваринництво України. – № 8. – 2009. С. 2-5.

3. Кучер Л. Ю. Шляхи підвищення ефективності виробництва молока на інноваційній основі / Л.Ю.Кучер // Економіка АПК. – 2013. – № 3. – С.70-75.
4. Топіха І.Н. Ринок продукції тваринництва: проблеми залишаються / І.Н.Топіха // Вісник аграрної науки Причорномор'я. – Миколаїв, 2006. – Вип. 2. – С. 16-19.

Особливості конкурентних відносин у сфері АПК

Г.О. Коваленко, к. с.-г. наук, доцент
Уманський національний університет садівництва

Висвітлено специфічні конкурентні відносини в сфері АПК, та завдання держави в забезпеченні конкурентоспроможності сільськогосподарських товаровиробників.

Отражены специфические конкурентные отношения в сфере АПК, и задание государства в обеспечении конкурентоспособности сельскохозяйственных товаропроизводителей.

Specific competition relations are reflected in the sphere of APK, and task of the state in providing of competitiveness of agricultural commodity producers.

Конкуренція є основною рушійною силою ринкової економіки, інструментом забезпечення її рівноваги й гармонійного розвитку. Конкурентні відносини поряд з державним регулюванням здатні забезпечити сталий розвиток аграрної сфери, не допустити дискримінації сільськогосподарських підприємств у розподілі прибутків з боку переробної галузі, торгівлі, та забезпечити норму прибутку, що відповідає її рівню в інших галузях народного господарства.

Актуальність забезпечення конкурентоспроможності сільськогосподарських підприємств у даний час досить висока з огляду на найближче приєднання України до Світової організації торгівлі та мінімізацію тарифного захисту внутрішнього національного ринку, що спричинить збільшення конкурентного тиску сільськогосподарських товаровиробників інших країн. Рівень конкурентоспроможності вітчизняних сільськогосподарських товаровиробників на світовому ринку відносно невисокий через незадовільний стан матеріально-технічного забезпечення, використання застарілих витратних технологій, неврегульованість механізму кредитування, відсутність досвіду у більшості підприємств вести жорстку конкурентну боротьбу, що в разі відкритості економіки може підірвати продовольчу й економічну безпеку держави. Тому розробка стратегії підвищення конкурентоспроможності підприємств аграрного сектора економіки України є одним з найважливіших народногосподарських завдань на сучасному етапі розвитку.

Наукові основи конкуренції та конкурентоспроможності підприємств

ЗМІСТ

СУЧАСНІ ПРОБЛЕМИ РОЗВИТКУ МЕНЕДЖМЕНТУ ВІТЧИЗНЯНИХ ПІДПРИЄМСТВ

<i>Н.О. Вернюк</i>	Формування системи управління конкурентоспроможністю підприємства	6
<i>І.А. Бутило</i>	До питання врахування інтересів селян-орендодавців при функціонуванні орендних відносин в сільському господарстві	10
<i>М.О. Гоменюк</i>	Теоретичні підходи до розуміння лідерства	13
<i>В.О. Жмуденко</i>	Роль аграрної політики в розвитку сільських територій	18
<i>В.М. Кепко</i>	Шляхи удосконалення управління виробництвом молока в аграрних підприємствах	22
<i>Г.О. Коваленко</i>	Особливості конкурентних відносин у сфері АПК	27
<i>Л.М. Малюга</i>	Теоретичні передумови виникнення концепції національних інноваційних систем	32
<i>О.М. Саковська</i>	Створення маркетингових кооперативів як основа ефективного розвитку овочівництва та сільськогосподарської кооперації в агробізнесі	35
<i>О.М. Світовий</i>	Міжгалузева концепція формування доданої вартості у зернопродуктовому підкомплексі	39
<i>Г.О. Коваленко</i> <i>С.В. Андрійчук</i>	Підвищення конкурентоспроможності підприємства	43
<i>А.Ф. Бурик</i> <i>А.А. Атаманюк</i>	Удосконалення управління виробництвом продукції рослинництва в СТОВ «Дружба» Уманського району Черкаської області	45
<i>О.П. Василенко</i> <i>Н.Д. Бабак</i>	Розвиток виробничо-збутової діяльності ФГ «Пащенко» Маньківського району Черкаської області	48
<i>Л.М. Малюга</i> <i>Ю.О. Бабій</i>	Аналіз системи управління витратами в ФГ «Степ» Жашківського району Черкаської області	50
<i>В.О. Жмуденко</i> <i>П.П. Богачик</i>	Кредитна політика в сфері агробізнесу	53
<i>А.Ф. Бурик</i> <i>П.П. Богачик</i>	Ефективне виробництво продукції рослинництва як фактор зростання рентабельності виробництва продукції тваринництва у АКПП «Перемога» Тростянецького району Вінницької області	56
<i>В.М. Кепко</i> <i>А. Бойко</i>	Виробничо-організаційні аспекти удосконалення управління виробничою діяльністю в ТОВ «Шпола-Агро-Індустрі» Шполянського району Черкаської області	58
<i>Л.О. Кустріч</i> <i>І.С. Бордійчук</i>	Підвищення ефективності управління фінансовими ресурсами підприємства	63

<i>Л.О. Кустріч</i>	Теоретичні основи управління капіталом підприємства	66
<i>Н.І. Васілевська</i>	Фінансовий лізинг як інструмент управління модернізацією матеріальних ресурсів	69
<i>Н.О. Петренко</i>	Огляд ринку праці та проблеми зайнятості населення в Україні	72
<i>С.В. Груздєв</i>	Страховання як головний інструмент управління сільськогосподарськими ризиками	74
<i>М.І. Дяченко</i>	Інноваційний підхід до управління плинністю кадрів у аграрному підприємстві	77
<i>А.О. Дяк</i>	Удосконалення управління виробництвом продукції скотарства в ТОВ «Світанок-Агросвіт» Бершадського району Вінницької області	81
<i>В.О. Жмуденко</i>	Удосконалення управління трудовими ресурсами	85
<i>О.В. Касянчук</i>	Ефективність управління виробничими витратами у ФГ «Степ» Жашківського району Черкаської області	88
<i>Н.О. Вернюк</i>	Деякі аспекти покращення управління капіталом аграрних підприємств	91
<i>В.С. Корецька</i>	Удосконалення системи оперативно-виробничого планування у сільськогосподарських підприємствах	95
<i>В.М. Кепко</i>	Регламентация управління матеріально-технічним забезпеченням у АФ ТОВ «Воля» Гайворонського району Кіровоградської області	98
<i>С.М. Лубченко</i>	Використання маркетингового інструментарію в сучасних умовах господарювання	102
<i>О.В. Загороднюк</i>	Удосконалення управління виробництвом продукції рослинництва в СФГ «Кондор» Ульянівського району Кіровоградської області	105
<i>О.М. Маценко</i>	Ефективність використання трудових ресурсів та шляхи її підвищення у ДП Агрофірма «Байс-Агро» Уманського району Черкаської області	107
<i>О.М. Світовий</i>	Управління фінансовими ресурсами сільськогосподарського підприємства	110
<i>А.Р. Мироненко</i>	Удосконалення системи прийняття управлінських рішень в оперативному управлінні підприємством	113
<i>Л.О. Кустріч</i>	Покращення інформаційного забезпечення керівників та спеціалістів ТОВ «Перемога» Тульчинського району Вінницької області	116
<i>Л.А. Нетреба</i>	Вдосконалення управління виробництвом продукції рослинництва в СТОВ «Розсішки» Христинівського району Черкаської області	120
<i>Л.М. Малюга</i>	Ефективне використання трудових ресурсів як одна з основних проблем розвитку менеджменту вітчизняних підприємств	123
<i>О.М. Нікітіна</i>		
<i>М.О. Гоменюк</i>		
<i>М. Омельчук</i>		
<i>Л.М. Малюга</i>		
<i>А.С. Петришин</i>		
<i>В.М. Кепко</i>		
<i>І.В. Рижук</i>		
<i>О.А. Росенко</i>		
<i>О.І. Рудь</i>		
<i>Л.М. Малюга</i>		
<i>П.О. Свідерський</i>		
<i>Л.М. Малюга</i>		
<i>А.А. Семенюк</i>		
<i>О.В. Загороднюк</i>		
<i>І.А. Станчак</i>		
<i>А.Ф. Бурик</i>		
<i>І.М. Томачук</i>		
<i>М.І. Дяченко</i>		
<i>В.М. Трушева</i>		